

5. Študija izvedljivosti projekta Ekomuzeja hmeljarstva in pivovarstva Slovenije v Žalcu

Jože Hudales²⁶

Uvod

Priprava vsebinske zasnove, potrebne dokumentacije in idejnega scenarija muzeja ponavadi zahteva dolgotrajno strokovno delo, ki ga marsikdaj lahko opravi le team strokovnjakov z zelo različnih področij in strok; med njimi pa bi težko pogrešali:

- strokovnjake za vsebinsko področje muzeja, torej hmeljarstva in pivovarstva (v našem primeru zgodovinarja, etnologa, agronoma), ki je seznanjen z razvojem hmeljarstva od začetkov do danes,
- strokovnjake za področje muzeologije, ki obvladujejo medij – »muzejski jezik« in njegove možnosti v sodobnem svetu,
- strokovnjake za področje managementa, marketinga in tržnih in posebnih (pedagoških) komunikacij, ki bo(do) znal(i) izkoristiti vse komunikacijske potenciale, ki jih sodobni muzej lahko ima,
- strokovnjake za finance,
- strokovnjake za tehnično izvedbo muzejskega projekta,
- projektne vodje s teoretičnim in praktičnim znanjem, potrebnim za kvalitetno vodenje in obvladovanje projekta.

V okviru projekta smo sicer zagotovili sodelovanje večine navedenih profilov strokovnjakov, vendar v razmerah, v katerih poteka izvedba projekta (prekratek rok za samo izvedbo projekta – september in oktober 2006) seveda ni bilo mogoče zagotoviti sodelovanja vseh sodelujočih strokovnjakov, ker časa za intenzivno skupno delo in usklajevanje stališč prav vseh navedenih profilov preprosto ni bilo. V okviru terenskega zbiranja relevantnih podatkov, povezanih s problematiko ustanovitve in razvoja Ekomuzeja, pa smo v dveh mesecih terenskega dela zbrali toliko empiričnega gradiva, da ga ni bilo mogoče v tem kratkem času dela na projektu niti dovolj dobro organizirati,

²⁶ doc. dr., Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani.

pripraviti in natančno ovrednotiti. In vendar smo sodelujoči strokovnjaki skušali v dokumentaciji za ustanovitev Ekomuzeja hmeljarstva in pivovarstva zagotoviti prisotnost prav vseh komponent potrebnega znanja in izkušenj na področju muzejstva in muzeologije ter pridobiti o ekomuzeju stališča oziroma mnenja tudi tistih strokovnjakov, ki jih zaradi pomanjkanja časa ni bilo mogoče konzultirati. Prepričani pa smo, da smo kljub vsem težavam, predvsem pa kljub **izjemni časovni stiski** uspeli sestaviti dokumentacijo, ki predstavlja zasnovo kvalitetnega muzejskega projekta – ustanovitve Ekomuzeja hmeljarstva in pivovarstva in je predvsem takoj uporabna. Dokumentacija vsekakor predstavlja več kot solidno osnovo za vrsto izvedbenih projektov, v katerih pa bo predvsem potrebno zagotoviti sodelovanje morda še nekaterih manjkajočih profilov strokovnjakov oziroma sodelovanje čimbolj vsestranskih kadrov, ki lahko pokrivajo več navedenih področij. Pri tem bo treba, poleg formiranja izjemno učinkovitega znanstveno – raziskovalnega »boarda« strokovnjakov-znanstvenikov, čimprej začeti zagotavljati **prisotnost domačih strokovnjakov**, ki jih bo potrebno vključiti v projekt.

Dokumentacija za Ekomuzeja hmeljarstva in pivovarstva v Žalcu je pripravljena kot priprava na izvedbo kvalitetnega in ambicioznega projekta, ki bo lahko postal neke vrste kulturno in promocijsko jedro kraja, ob katerega bi bilo mogoče navezovati tudi siceršnjo kulturno in turistično ponudbo krajev v regiji ali vsaj njen dobršen del, ne da bi pri tem kakorkoli okrnili oziroma konkurirali že obstoječi tovrstni dejavnosti. Zato bo potrebno že ob začetku izvajanja projekta zagotoviti, da bo zgoraj omenjena strokovna ekipa izoblikovana na najboljši možni način ob sodelovanju vseh domačih kadrov ali institucij, ki lahko ponudijo dragoceno (in nujno potrebno) pomoč pri projektu. Seveda smo se ob pripravi vsebinskih zasnov zavedali, da najbrž tako obsežnega strokovnega tima za stalno prisotnost (zaposlitev) v projektu ne bo mogoče oblikovati, zato smo se trudili vsebinsko zasnovo celovito in kvalitetno pripraviti tudi za tista področja, za katera sodelovanja specializiranih strokovnjakov v projektu najbrž tudi v prihodnje ne bo mogoče v polni meri zagotoviti. Tu bo pač treba računati na angažiranje najnujnejših sodelavcev za krajša časovna obdobja ter tudi na sodelovanje ustreznih matičnih muzejskih ustanov v državi in v soseščini.

Posebej poudarjamo, da je bila taka vsebinska zasnova ob okoliščinah, v katerih je delo potekalo, možna le zaradi dolgoletnih praktičnih izkušenj nekaterih nosilcev projekta. Sodelovali so pri številnih (tudi najpomembnejših)

slovenskih projektih varovanja kulturne dediščine, pri postavitvi več kot sto muzejskih razstav, od katerih so mnogi (realizirani) projekti tako obsežni in kvalitetni, da so doživeli tudi mednarodna (evropska) priznanja.

Ravno zaradi tega moramo ob koncu uvoda poudariti, da za nekatere dele projekta velja, da kot avtorji nad njimi obdržimo ne samo moralne, ampak tudi materialne avtorske pravice – seveda v primeru, da bi bil kot izvajalec vsebinskega dela projekta – scenarija muzeja – izbran drug izvajalec. To velja predvsem za tiste dele projekta, v katerih analiziramo možnosti muzejske predstavitve posameznih segmetov iz zgodovine hmeljarstva in njihovo dramaturgijo ter zasnovo elementov iz zgodovine hmeljarstva, ki bi jih lahko uspešno predstavili oziroma uporabili kot »muzejsko zgodbo o hmelju«, ter za nekatere dele osnutka scenarija in konkretne ideje scen za zasnovo sodobnega muzeja hmeljarstva in pivovarstva. Njihova vsebina seveda ne more biti avtorsko zaščitena, lahko pa je avtorsko zaščitena naš način in ideje, kako posamezne vsebine predstaviti.